

Veřejný majetek - teze

Literatura:

Základní: Havlan, P.: Vlastnictví státu, Brno, MU, 2000

Havlan, P.: Majetek státu v platné právní úpravě, 2. vyd., Praha, Linde, 2006

Havlan, P.: Majetek obcí a krajů v platné právní úpravě, Praha, Linde, 2004

Doporučená: Plíva, S.: Hospodaření s majetkem státu, 2. vyd., Praha, C.H.Beck, 2004

Havlan, P., Neumannová, H.: Veřejné vysoké školy jako subjekty vlastnického a jiných majetkových práv, Právní rozhledy, 2006, č. 6, s. 199 a násl.

Havlan, P., Neumannová, H.: K profesním komorám jako subjektům vlastnického a jiných majetkových práv, Právní zpravodaj, 2007, č. 4 s. 10 – 11

Obsah:

- 1. Pojem tzv. veřejného vlastnictví*
- 2. „Veřejné věci“ jako předmět „veřejného vlastnictví“*
- 3. Vymezení majetku subjektů veřejné správy*
- 4. Nabývání majetku subjekty veřejné správy*
- 5. Hospodaření a nakládání s veřejným majetkem*
- 6. Kontrola dodržování povinností při hospodaření s veřejným majetkem*

1. Pojem tzv. veřejného vlastnictví

„Veřejné vlastnictví“ lze vymezit jako vlastnictví, jehož *subjektem* je subjekt veřejné povahy (stát, územní samosprávný celek, subjekt zájmové samosprávy, jiná tzv. veřejnoprávní korporace, tzv. samostatný veřejný ústav, ...), typicky tedy subjekt veřejné správy jako tzv. právnická osoba veřejného práva, a jehož *předmětem* je veřejná věc v širokém smyslu, čili věc určená k veřejným účelům bez dalšího.

2. „Veřejné věci“ jako předmět „veřejného vlastnictví“

K „veřejným věcem“ lze poznamenat, že v literatuře byly podány četné jejich klasifikace a také rozdílné výčty konkrétních veřejných věcí.

Přes rozmanité třídění veřejných věcí nicméně existuje něco jako *finanční (či fiskální) majetek* [důležitý svou kapitálovou hodnotou nebo (a) výnosem], *majetek správní* (sloužící přímo správním úkolům) a *veřejné věci v obecném užívání*.

Obsah veřejného vlastnictví je zásadně ovlivněn typem „veřejné věci“.

3. Vymezení majetku subjektů veřejné správy

Výchozí zásada: *subjektu veřejné správy nelze upřít právo na žádný druh majetku*.

Současně platí, že subjekt veřejné správy *využívá svůj majetek zejména k plnění svých funkcí a úkolů*. Pečuje o všestranný rozvoj svého území a o potřeby svých občanů (stát, územní samosprávný celek) nebo o všestranný rozvoj své činnosti a o potřeby svých členů (např. tzv. profesní komora), přičemž by měl při plnění těchto úkolů chránit veřejný zájem.

Daný subjekt musí mít tedy tolik majetku a v takovém rozsahu, druhu a kvalitě, který mu umožní řádně a efektivně plnit jeho funkce a úkoly, potažmo poskytovat občanům a jiným subjektům služby, k nimž je povinen.

4. Nabývání majetku subjekty veřejné správy

Při nabývání majetku subjektem veřejné správy je třeba zdůraznit hospodárnost a efektivnost při vynakládání jeho prostředků.

Z povahy věci je zároveň jasné, že (vedle tzv. originárního nabývání majetku - např. výstavbou) se dané hledisko bude týkat v první řadě smluvního nabývání majetku, kdežto při nabývání majetku jinými způsoby (zejména zákonem, na základě zákona, děděním ze závěti a rozhodnutím příslušného orgánu), se nutně uplatní také hlediska další.

5. Hospodaření a nakládání s veřejným majetkem

Při výkonu vlastnického práva a jiných majetkových práv subjektů veřejné správy jde v zásadě

o držbu, užívání a z části i požívání jejich majetku neboli souhrnně vyjádřeno - o **hospodaření** s tímto majetkem, a dále o činění právních dispozic s tímto majetkem (např. jeho přenechání do užívání jiným subjektům) neboli o **nakládání** s ním.

Důležité je vymezení **základních povinností při hospodaření** s veřejným majetkem.

Současný model nakládání s veřejným majetkem je v principu postaven na **soukromoprávních úkonech** (typicky smlouvě) a jistém **veřejnoprávním ovlivňování vůle nakládajícího**.

Způsoby nakládání s veřejným majetkem [tzn. převody vlastnictví, resp. zcizování věcí, přechody vlastnictví (zákonem nebo rozhodnutím příslušného orgánu), přenechání majetku do užívání jiným osobám, nakládání s nehmotným majetkem (s pohledávkami, jinými majetkovými právy a majetkovými hodnotami) a jiné způsoby nakládání s majetkem (např. nakládání s majetkem, o který neprojevily zájem jiné právnické nebo fyzické osoby nebo majetkové účasti subjektů veřejné správy v právnických osobách a sdruženích od nich odlišných] jsou více či méně ovládány (omezovány) veřejnoprávními pravidly směřujícími k řádnému a efektivnímu hospodaření s tímto majetkem a také k jeho účinné ochraně.

6. Kontrola dodržování povinností při hospodaření s veřejným majetkem

Zásadní **význam** pro řádné a efektivní hospodaření a nakládání s veřejným majetkem a pro jeho ochranu má kontrola dodržování povinností při tomto hospodaření a nakládání. Přitom může jít jak o tzv. **klasickou „majetkoprávní“ kontrolu**, tak o kontrolu založenou na **obecnějších kontrolních mechanismech** [např. kontrolu vykonávanou občany na základě předpisů o svobodném přístupu k informacím nebo případný *dozor* vykonávaný nad „působností“ daného subjektu veřejné správy].